

Ông nên biết rằng, sở dĩ có những lời nói trên đây là để dạy bảo những người tu học Đại-thừa đừng chấp tâm, chấp Phật. Chớ đã nói tức Phật tức tâm, thì cái gì chẳng phải là Phật cái gì chẳng phải là tâm.

Xưa có người hỏi Mã-Tồ như vậy : *Nếu bảo tâm là Phật, thì trong tâm ấy cái gì cũng là Phật phải chăng ?*

Mã-Tồ trả lời rằng : *« Thế ông ngờ tâm ông cái gì chẳng phải là Phật, xin chỉ vào đũa cho tôi xem ! »* Người ấy trả lời không được. Mã-Tồ liền nói tiếp : *Đạt được thì khắp mọi nơi chỗ nào cũng là Phật, còn không đạt được thì cứ sai lầm mãi mãi.*

210. **V.** Theo lời của ông nói nãy giờ, tôi cũng muốn bỏ cái tâm chấp pháp, nhưng tại sao lòng tôi cứ đeo mang mãi mãi, vậy phải làm thế nào ?

Đ. Muốn đừng chấp pháp, chẳng phải bỗng dưng mà được, ít nữa ông phải tỏ ngộ những giáo-lý mà Phật đã dạy về sự phá pháp chấp. Nhưt là ông phải tỏ ngộ cái lý nhưt vô ngã, pháp vô ngã, hoặc giả tỏ ngộ các pháp đều là duy tâm biến hiện, ngoài tâm không có các pháp... Còn nhiều cái lý nữa, làm cho mình phá được pháp chấp, không thể kể cho xiết.

211. **V.** Xin nói cái lý nào gần hơn hết để phá pháp chấp ?

Đ. Đức Tồ-sư Nam-Nhạc, trước khi nhập diệt, có truyền pháp cho Vô-Ngôn-Thông như vậy :

*Nhứt thiết chư pháp,
Giải tung tâm sanh,
Tâm vô sở sanh,
Pháp vô sở trụ,
Nhược đạt tâm địa,
Sở trụ vô ngại,
Phi ngộ thượng căn,
Thần vật khinh hừa.*

Nghĩa là : Cả thầy các pháp đều do tâm sanh ra. Nếu tâm không sanh thì pháp không có chỗ nương dựa. Bằng đạt được cái tâm địa này, thì làm việc gì cũng không trở ngại. Tâm pháp này, nếu chẳng gặp người thượng căn, thì chẳng nên truyền pháp.

212. **V.** Kẹt trong những món nào mới gọi là chấp pháp ?

Đ. Kẹt trong muôn sự muôn vật, gọi là chấp pháp. Chẳng phải kẹt trong các môn tu-hành gọi là chấp pháp mà thôi. Nói tóm lại, cái gì nói được, cái gì kêu gọi được, trông tượng được v. v... đều là pháp cả.

213. **V.** Tịnh-độ-tông, ngoài sự niệm Phật, còn niệm cái gì khác nữa chẳng ?

Đ. Ngoài sự niệm Phật còn niệm Pháp, niệm Tăng, niệm giới, niệm định, niệm huệ...

214. **V.** Niệm Pháp là sao ?

Đ. Là nhớ tưởng đến Chánh Pháp của Phật. Chánh Pháp ấy ở nơi tánh thì là tâm chơn-như, còn ở nơi tướng thì hiện đủ muôn pháp, thấu nhiếp trong ba tầng giáo-hải của nhà Phật, bày ra vô lượng pháp-môn, mục-dích chỉ thẳng đến chỗ nguồn gốc của muôn sự muôn vật là tâm. Hễ tâm sanh thì các pháp đều sanh, còn tâm diệt thì các pháp đều diệt, ly cái tâm sanh diệt ấy, chứng được các pháp đồng nhưt thê, gọi là niệm Pháp.

Đức Mã-Minh Bồ-tát có nói : Hễ nói đến Pháp là nói đến tâm rồi. Bởi vậy cho nên, niệm pháp tức là niệm tâm, vì tâm là nguồn gốc sanh ra các pháp.

215. **V.** Cái lý này mắc quá, xin nói bực thấp cho tôi hiểu ?

Đ. Niệm Pháp là nhớ tưởng đến giáo pháp, làm y theo giáo pháp chẳng phải tụng tán.

216. **V.** Niệm Tăng là sao ?

Đ. Là tưởng nhớ đến người có công dạy-dỗ minh-tu học. Bằng theo lý Thượng-thừa mà nói : là tưởng nhớ tới lòng trong sạch (tâm thanh-tịnh) của mình, đặng xa lìa các pháp ô-nhiễm. Hằng ngày, hằng giờ, hằng phút, hằng giây tưởng nhớ đến lòng trong sạch ấy, làm cho nó hiện ra ba nghiệp thân, khẩu, ý, tỏ ra hành-vi của mình đã được giải-thoát tất cả những sự mê nhiễm của thế-gian, gọi là niệm Tăng.

217. **V.** Còn nghi-thức niệm Phật phải làm cách nào ?

Đ. Đời càng tiến, thì nghi thức phiền phức càng dẹp lãn, nhưt là không nên thay đổi nghi thức khác, bởi đó là hình thức bề ngoài, dầu có bày ra cái khác cũng không thể tồn-tại được với thời-gian. Nghi-thức bày biện ra nhiều quá, làm cho người tu-hành mắc kẹt nơi sự tướng, giam hãm vào đó mà ngưng trệ sự tỏ ngộ tâm pháp đạo.

218. **V.** Trước khi lễ Phật, phải đọc chú súc miệng, chú rửa tay và chú rửa mặt chẳng ?

Đ. Có câu chú nào bằng câu chú « A-Di-Đà Phật ». Nếu ông giữ đúng vệ-sanh, thì chú súc miệng, rửa mặt, rửa tay, để làm gì ? Bằng ông không giữ vệ-sanh, niệm chú ấy có lợi về phương nào ? Ví-dụ như các câu chú « tịnh khẩu nghiệp chơn ngôn », « tịnh thân nghiệp chơn ngôn », « tịnh tâm nghiệp chơn ngôn », dầu có đọc luôn luôn đi nữa, nếu không giữ đúng mười giới cấm thì cũng không làm sao cho ba nghiệp thanh-tịnh được. Thế thì đọc chú mà trong sạch được ba nghiệp, hay là giữ mười giới ? Lễ tất nhiên phải giữ mười giới.

Mỗi lần ông niệm Phật, là mỗi lần ông mở cơ-quan thấu rút những lần điện của đức Phật A-Di-Đà phóng quang nhiếp-thọ. Một câu chú như câu niệm Phật, trùm tất cả các câu chơn ngôn, thì cứ nắm lấy cái gốc ấy mà đi tới, dầu có niệm